

**Міністерство освіти і науки України
Інститут модернізації змісту освіти
Рада молодих учених ВНЗ Черкащини
Рада молодих учених Уманського НУС**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ ,
приуроченої 115-річчю від дня
народження видатного
селекціонера-плодовода
Д.С. Дуки**

**Сільськогосподарські, біологічні, економічні,
загальноосвітні та технічні науки**

Умань - 2017

ОСОБЛИВОСТІ ВЕГЕТАТИВНОГО РОЗМНОЖЕННЯ ХРИЗАНТЕМИ КОРЕЙСЬКОЇ

О.М. Тихонова, кандидат біологічних наук
Сумський національний аграрний університет

Дрібноквіткові хризантеми широко використовують в озелененні садів, парків, скверів. Вирощування хризантем в останні роки набуває все більшого значення у зв'язку з легкістю її розмноження, відносною непримхливістю та великою кількістю різноманітних сортів [3].

Рід хризантема (*Chrysanthemum* L., *Dendranthema* (DC) Desmoul.) налічує близько 180 видів однорічних і багаторічних трав'янистих рослин з родини складноцвіті [1]. До хризантеми корейської *Chrysanthemum* × *koreanum* Makai відносять дрібноквіткові гібриди хризантеми садової *Ch.* × *hortorum*. На думку Дворяніної К.Ф. [4], хризантема корейська не є самостійним видом. Її сорти створені за участю видів *Ch. morifolium* Ramat., *Ch. indicum* L., *Ch. sibirica*, а остання, в свою чергу, є гібридом *Ch. Zawadskii* Herbach. та *Ch. Weyrichii* Maxim. Хризантема корейська увібрала в себе властивості своїх батьківських видів – холодостійкість і дрібноквітковість, чим і приваблює в умовах Лісостепової природної зони.

Оскільки насіннєве розмноження хризантем застосовують виключно з метою отримання нових форм і сортів в селекційній роботі, розмноження обраних сортів проводять виключно вегетативними способами, які дозволяють зберегти всі ознаки і властивості сорту: поділом куща, укоріненням живців і паростків [2]. В дослідженні спосіб розмноження поділом куща не використовували, проводили розмноження зеленим живцюванням за трьома варіантами досліду: 1 - зрізаними живцями без п'яти (контроль), 2 - живцями без п'яти, які витримали протягом 12 годин в розчині гетероауксину, 3 - паростками з п'ятою. За 20 днів до живцювання маточники занесли з погреба до теплиці, виставили на стелажі в добре освітленому місті. Живцювання хризантем проводили у другій декаді квітня, коли пагони на маточниках відросли до 7-13 см. Живці висаджували на глибину 1,5-2 см, добре поливали. Ґрунтова суміш для вкорінення живців складалася з перегною, піску, торфу та чорнозему у рівних пропорціях.

Метою дослідження було виявлення ростових особливостей трьох сортів хризантеми корейської в залежності від способу вегетативного розмноження в умовах закритого ґрунту. В процесі дослідження вивчався вплив способу вегетативного розмноження на відсоток вкорінення, формування кореневої системи, відмінність морфологічних параметрів рослин по варіантах досліду.

Дослідження показали, що у всіх трьох варіантах за умов регулярного поливу і стабільного температурного режиму в діапазоні 15-18°C вкорінення

живців і кореневищних паростків відбулося на 100%. Жодна рослина не загинула, при тому, що по кожному варіанту висаджували 30 рослин.

При живцюванні основне значення має утворення кореневої системи. Добре розвинута коренева система дає потенційну можливість оптимально розвиватися рослині. Порівняльний аналіз сумарної довжини коренів I порядку, які утворилися на живцях за трьохтижневий термін розвитку, на момент їх пересадки у окремі горщики, показав істотні відмінності по варіантах. Найнижчі показники були в контрольному варіанті – 28,2 см, на другому місці виявились зразки з третього варіанту - 38,4 см, найдовші корені утворилися на рослинах другого варіанту, які зазнали впливу стимулятора коренеутворення - 63,3 см.

Показник кількості утворених коренів за період знаходження в коробах значно відрізнявся по варіантах дослідів. Найбільше додаткових коренів I порядку утворили рослини другого варіанту дослідів – 27,2 шт. На другому місці за цим показником виявився третій варіант – 15,3 шт., в якому в короби висаджували кореневищні паростки з п'ятою. Найменша кількість коренів утворилася в контрольному варіанті в живців, які зрізали з маточних рослин і висаджували одразу, без застосування фітогормону – 12,0 шт.

В процесі досліджень стежили за динамікою росту живців від посадки до моменту висадки у окремі горщики. По всіх сортах хризантеми корейської найвищі і міцніші рослини виявились у варіанті з використанням гетероауксину. Наприклад, в сорту «Зірниця» висота рослин наприкінці травня у першому і третьому варіантах була лише 10,5 і 12,5 см відповідно, а у другому, з фітогормональною стимуляцією – 15,9 см.

Дослідження показали, що хризантема корейська – досить непримхлива рослина і добре розмножується вегетативно – живцями без п'яти і маточними паростками з п'ятою. Найкращі результати показали варіанти з використанням фітогормонального стимулятора коренеутворення гетероауксину.

Література

1. Дьяченко Н. Г. Хризантемы корейские Текст./ Н. Г. Дьяченко. М.: Издат. дом МСП. - 2004. - 32 с.
2. Надточий І. Л. Укорінення зелених живців // Квіти України, - 2008, - № 3, - С. 23 - 24.
3. Хессайон Д. Г. Все о цветах в вашем саду: пер. с англ. / Д. Г. Хессайон – М.: «Кладезь – Букс», 2004; - 256 с.
4. Хризантема : Интродукция, биология и агротехника / К. Ф. Дворянинова; Отв. ред. Н. Л. Шарова. - Кишинев : Штиинца, 1982. - 165 с.